

Socialförvaltningen

Datum: 2023-09-20

Diarienummer: S2023/02226

Förslag till fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn (DS 2023:15)

Socialnämnden föreslås

att godkänna yttrandet som svar på remissen.

Sammanfattning av ärendet

Socialdepartementet har genomfört en utredning gällande utökade möjligheter att inhämta och utbyta uppgifter inom socialtjänsten, för att förebygga brott och stärka skyddet för barn.

Utredningen har mynnat ut i ett förslag som berör sex huvudfrågor;

- Om anmälningsskyldigheten vid kännedom om eller misstanke om att ett barn far illa enligt 14 kap. 1 § SoL ska utökas till att omfatta fler myndigheter och yrkesgrupper än idag.
- Om det ska vara obligatoriskt för socialnämnder att återkoppla till den som enligt 14 kap. 1 § SoL omfattas av skyldigheten att göra en anmälan om oro för barn.
- Om socialnämndernas möjligheter att ta del av uppgifter ur misstanke- och belastningsregistren inom ramen för en barnavårdsutredning ska utvidgas.
- Om gallringsbestämmelserna i fråga om handlingar i barns personakter bör ändras och om den 70-åriga sekretesstiden för handlingar i barnakter ska förlängas.
- Om möjligheterna till informationsutbyte mellan socialnämnder i olika kommuner behöver utvidgas i det brottsförebyggande arbetet med barn och unga.
- Om det finns behov av att förbättra möjligheterna för socialnämnder att inhämta information vid utredning av barnets bästa när det gäller frågor om vårdnad om barn, barns boende och barns rätt till umgänge med den förälder som barnet inte bor hos.

Filipstads kommun är remissinstans.

Ärendet

Socialnämnden delar uppfattningen att flera av de förslag som framkommer i utredningen bedöms kunna få positiva konsekvenser för barn. I promemorian föreslås att anmälningsskyldigheten vid kännedom om eller misstanke om att ett barn far illa ska utökas till att omfatta fler myndigheter och yrkesgrupper än idag. Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, länsstyrelserna, Kustbevakningen, Tullverket, Kronofogdemyndigheten, Skatteverket och ordningsvakter uppges som exempel. Socialnämnden ställer sig bakom dessa förslag, men vill också föra fram personal inom fritidsverksamheter riktade mot barn och ungdomar som en viktig yrkesgrupp. Anmälningsskyldigheten omfattar i dagsläget *personal som arbetar med barn och unga i yrkesmässigt bedriven enskild verksamhet eller i annan sådan verksamhet på hälso- och sjukvårdens eller socialtjänstens område*. Att uppges personal inom fritidsverksamheter riktade mot barn och ungdomar som ett eget exempel skulle eventuellt kunna bidra till ökad tydlighet för denna yrkesgrupp. Socialnämnden ser i övrigt positivt på att samtliga verksamheter där anmälningsskyldighet föreligger uttryckligen framgår i lagstiftningen.

I promemorian föreslås att det ska vara obligatoriskt för socialnämnder att återkoppla till den som enligt 14 kap. 1 § SoL omfattas av skyldigheten att anmäla oro för barn. I dagsläget sker en återkoppling om den person som har gjort en anmälan har begärt att återkoppling ska ske, och om det inte med hänsyn till omständigheterna bedöms som olämpligt. Återkopplingen består i sådana fall av information om att anmälan har tagits emot, om anmälan har föranlett att en utredning inletts eller inte inletts alternativt om en utredning redan pågår. Den obligatoriska återkopplingen till anmälningsskyldiga föreslås ske skriftligen och som huvudregel inom 14 dagar från det att anmälan inkom till socialnämnden. En obligatorisk återkoppling till anmälningsskyldiga skulle kunna förtydliga de förväntningar som finns gällande orosanmälningar, och på så sätt öka förtroendet för socialtjänstens arbete. Detta skulle i sin tur kunna bidra till att anmälningsskyldigheten fullgörs i större utsträckning, och därmed stärks också skyddet för barn och ungdomar i utsatta situationer.

Ytterligare en åtgärd som bedöms kunna stärka skyddet för barn och ungdomar är förslaget om ökade möjligheter för socialtjänsten att ta del av uppgifter ur misstanke- och belastningsregistren inom ramen för en barnavårdsutredning. Utdrag ur misstanke- och belastningsregistren föreslås omfatta barnet/ungdomen samt närstående som är över 15 år och som barnet/ungdomen bor tillsammans med. Registerutdragen ska dock inte inhämtas om det bedöms vara obehövt. Socialnämnden bedömer att detta förslag skulle kunna bidra till ökade förutsättningar att göra relevanta riskanalyser vid utredning av barns och ungdomars behov av skydd eller stöd, och ser det som positivt att ytterligare en parameter kan läggas till grund för helhetsbedömningen. En synpunkt kring detta förslag är dock att uppgifterna från misstanke- och belastningsregistren behöver komma socialtjänsten tillhanda på ett så effektivt sätt som möjligt.

I promemorian föreslås att gallringsbestämmelserna i fråga om handlingar i barns personakter bör ändras på så sätt att en längre gallringsfrist införs för vissa handlingar. Enligt förslaget ska handlingarna i en barnakt inte gallras förrän 60 år efter barnets födelse, vilket innebär att vissa handlingar kommer att sparas under längre tid än i dag. Med en 60-årig gallringsfrist behöver den nuvarande regleringen i offentlighets- och sekretesslagen, som innebär att sekretess för dessa allmänna handlingar gäller i 70 år, inte ändras. Socialnämnden ser framför allt positivt på att en längre gallringsfrist för handlingar i barnakter skulle kunna bidra till att enskilda individer får ökad möjlighet att i vuxen ålder ta del av innehållet i sina barnakter.

Möjligheterna till informationsutbyte föreslås utvidgas på så sätt att myndigheter inom socialtjänsten ska få lämna ut uppgifter som rör ett barn till andra myndigheter inom socialtjänsten, i samma kommun och i andra kommuner. Förutsättningarna för att uppgifter som rör ett barn ska få lämnas ut är att det finns risk för att barnet begår eller utsätts för brottslig verksamhet. Informationsdelningen ska kunna antas bidra till att barnet inte far illa och utlämnande av uppgifterna får bara ske om det bedöms vara till barnets bästa. I promemorian föreslås också en reglering som innebär att myndigheterna efter informationsdelningen får ha de fortsatta kontakter som behövs för att tillvarata barnets bästa, utan hinder av sekretess. Socialnämnden står bakom förslaget om ökade möjligheter till informationsutbyte mellan socialtjänstens verksamheter, men ställer sig frågande till hur riskbedömningen inför informationsdelningen bör ske. En ytterligare synpunkt är att de fortsatta kontakterna utan hinder av sekretess eventuellt skulle behöva tidsbegränsas.

Enligt promemorian finns ett behov av att förbättra möjligheterna för socialnämnder att inhämta information vid utredning av barnets bästa när det gäller frågor om vårdnad om barn, barns boende och barns rätt till umgänge med den förälder som barnet inte bor hos. Socialtjänsten kan behöva få uppgifter från vissa referenspersoner utan samtycke från vårdnadshavare, för att på så sätt inhämta den information som behövs för att bedöma vad som är barnets bästa i dessa frågor. Det föreslås att verksamheter som omfattas av skollagen och som berör barn samt anställda i sådana

verksamheter ska omfattas av en uppgiftsskyldighet. Denna skyldighet ska gälla när en socialnämnd på uppdrag av en allmän domstol ska lämna upplysningar eller genomföra en utredning enligt bestämmelser i föräldrabalken. Socialnämnden ställer sig bakom detta förslag, med synpunkten att även Regionen (till exempel barn- och ungdomspsykiatri samt Första linjen) bör omfattas av uppgiftsskyldigheten. Socialnämnden ser också positivt på en begränsning i partsinsynen när det gäller barn och föräldrar med sekretesskyddade uppgifter. Detta skulle kunna

bidra till att öka socialtjänstens möjligheter att inhämta uppgifter från referenspersoner, vilket ger bättre underlag vid bedömning av vad som är till barnets bästa i frågor gällande vårdnad, boende och umgänge.

Beslutsunderlag

Remissmissiv

Fler verktyg i socialtjänsternas arbete för att förebygga brott och stärka skyddet för barn (DS 2023:15)

Karoline Larsson

Enhetschef

Beslutet ska skickas till

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sof@regeringskansliet.se

Ange diarienummer S2023/02226 och remissinstansens namn i ämnesraden på e-postmeddelandet. Svaret bör lämnas i två versioner: den ena i ett bearbetningsbart format (t.ex. Word), den andra i ett format (t.ex. pdf) som följer tillgänglighetskraven enligt lagen (2018:1937) om tillgänglighet till digital offentlig service. Remissinstansens namn ska anges i namnet på respektive dokument.

Checklista vid ärendebereidning

Checklistan används inför beslut i ärenden.

Checklistan är tänkt att underlätta arbetet då vi alltid har att ta hänsyn till barnperspektivet, funktionsrätten, diskrimineringsgrunderna och inte minst ärendets/beslutets ekonomiska konsekvenser.

Inför beslut av nämnd eller styrelse/kommunfullmäktige ska checklistan finnas med som bilaga. Den ifyllda checklistan diarieförs tillsammans med ärendet.

Följande frågor ska besvaras innan beslut fattas.

Ekonomiska konsekvenser

Frågeställning	Ja	Nej
Innebär beslutet ekonomiska konsekvenser? <i>Motivera:</i>		X

Barnperspektivet

Frågeställning	Ja	Nej
Innebär beslutet konsekvenser för barn och unga? <i>Flera av de förslag som framkommer i utredningen bedöms kunna få positiva konsekvenser för barn, bl.a. i form av stärkt skydd.</i>	X	
Vilka barn eller ungdomar berörs av detta beslut? <i>Samtliga barn och ungdomar som kommer i kontakt med socialtjänsten.</i>		
Har hänsyn till barn och ungdomar tagits?	X	
Har barn och ungdomar fått säga sin mening? <i>På vilket sätt?</i>		X

Funktionsrättsperspektiv

Frågeställning	Ja	Nej
Innebär beslutet konsekvenser för personer med funktionsnedsättning? <i>Om ja, beskriv hur:</i>		X
Har hänsyn till personer med funktionsnedsättning tagits? <i>På vilket sätt?</i>		X

Diskrimineringsgrunderna

Frågeställning	Ja	Nej
Har hänsyn tagits till diskrimineringsgrunderna? <i>På vilket sätt?</i>		X